

Kolędowanie w GOK - str. 9

Co w numerze:

- WOŚP str. 3
- Przemysłowa historia Tworoga str. 4
- Teatr Korek str. 7
- kolędowanie str. 8-9
- Babski Comber str. 10

WOŚP - str. 3

Gminny Ośrodek Kultury w Tworogu PROGRAM - LUTY 2026

07.02	BAL KARNAWAŁOWY DLA DZIECI 10.00 - 12.00
11.02	SPOTKANIE AUTORSKIE 12.00 KATARZYNA RYRYCH autorka książek dla dzieci, młodzieży i dorosłych
15.02	KONCERT WALENTYNKOWY 16.00 Klaudiusz Jania / Agnieszka Bielaniak - Witomska / Bartłomiej Balcerzak Największe przeboje polskiej i światowej piosenki + słodki poczęstunek Zbiórka pieniędzy na poszkodowanych w wypadku uczniów Technikum Leśnego w Brynku
16.02	ROLKI, WROTKI, DESKI 11.00 - 15.00 / SALA WIDOWISKOWA GOK /
17.02	BÓJKA NA CZYTANIE - GRA 10.00 - 12.00 / BIBLIOTEKA TWORÓG /
18.02	DOGOTERAPIA 10.00 I GRUPA 11.00 II GRUPA
19.02	WARSZTATY MALARSKIE 11.00 - 13.00 Krajobraz zimowy / Technika - akryl na płótnie + mixmedia / Koszt. 30zł / Zapisy tel. 512 950 842
	BÓJKA NA CZYTANIE - GRA 11.00 - 13.00 / FILIA POŁOMIA /
20.02	WARSZTATY KARNAWAŁOWE 11.00 - 13.00 / BIBLIOTEKA TWORÓG / GRY I ZABAWY
23-27.02	ZIMOWE FERIE Z GOK

taniec dla dzieci!

PIERWSZY TRENING PROBNY!

TWORÓG

Gminny Ośrodek Kultury

15:00 WOW! 3-6 LAT
16:00 BOOM! 7-12 LAT

www.skakanka.dance

SPOTKANIE AUTORSKIE

Katarzyna Ryrych

Pisarka poetka i malarka
autorka książek dla dzieci
młodzieży i dorosłych

11.02.2026 godz. 12.00

SALA WIDOWISKOWA GMINNEGO OŚRODKA KULTURY W TWOROGU

Projekt zrealizowany w ramach Gminnego Programu Profilaktyki
Możliwość zakupu książek autorki

GMINNY
OŚRODEK
KULTURY
W TWOROGU

G O P S

Gminny Ośrodek Kultury
w Tworogu

ZAPRASZA NA

KONCERT WALENTYNKOWY

NAJWIĘKSZE PRZEBOJE POLSKIEJ I ŚWIATOWEJ PIOSENKI
W KAMERALNYM KLIMACIE ZE SŁODKIM POCZESTUNKIEM

PIOSENKI Z REPERTUARU
ANNY JANIA ANNY GERMAN
EDYTY GEPPERT HANNY BANASZAK CELINE DION
LEONARDA COHENA

WYSTĄPIĄ

KLAUDIUSZ JANIA FORTPIAN
AGNIESZKA BIELANIAK - WITOMSKA WOKAL
BARTŁOMIEJ BALCERZAK SKRZYPCZE

PODZAS KONCERTU BĘDZIE PRZEPROWADZONA ZBIÓRKA PIENIĘŻNA
NA WSPARCIE LECZENIA UCZNIÓW TECHNIKUM LEŚNEGO W BRYNKU
POSZKODOWANYCH W TRAGICZNYM WYPADKU 18.09.2025 W WIELOWSI

SALA WIDOWISKOWA GMINNEGO OŚRODKA KULTURY W TWOROGU
15.02.2026 / GODZ. 16.00

WSTĘP WOLNY

FERIE ZIMOWE

z biblioteką

TERMIN
16.02-20.02

PROGRAM

- 16.02 godz. 11-15 Rolki, wrotki, deski (sala widowiskowa Tworóg)
- 17.02 godz. 10-12 Bójka na czytanie - gra (Biblioteka Tworóg)
- 18.02 godz. 10 i 11 Dogoterapia (Tworóg)
- 19.02 godz. 11-13 Warsztaty plastyczne - Krajobraz zimowy (Tworóg)
- 19.02 godz. 11-13 Bójka na czytanie - gra (filia Połomia)
- 20.02 godz. 11-13 Warsztaty karnawałowe, gry i zabawy (Tworóg)

zabawa nowe doświadczenia niezapomniane wspomnienia

Zapraszamy dzieci w wieku od 7-14 lat. Na zajęcia obowiązują zapisy. Ilość miejsc ograniczona.

NA ZAJĘCIA OBOWIĄZUJĄ ZAPISY POD
NR. TEL. 512 950 842

DOGOTERAPIA

W BIBLIOTECE

WSTĘP WOLNY

Data: 18.02.2026
Godzina: 10:00 i 11:00
Miejsce: Biblioteka w Tworogu
Wiek dzieci: od 5 do 14 lat

Podczas spotkania dzieci będą mogły:

- poznać psa-terapeutę i jego opiekuna
- dowiedzieć się, jak bezpiecznie kontaktować się z psem
- uczestniczyć w zabawach, ćwiczeniach i czytaniu z psem
- spędzić czas w miłej, bezpiecznej i przyjaznej atmosferze

NA ZAJĘCIA OBOWIĄZUJĄ ZAPISY W BIBLIOTECE W TWOROGU LUB POD
NR. TEL. 512 950 842

TUTAJ NAS ZNAJDZIESZ:

TWORÓG

G.S.Tworóg
ul. Zamkowa 45
Piekarnia Łubowski
ul. Zamkowa 37
Gminny Ośrodek Kultury
ul. Zamkowa 1

HANUSEK

„Dżelfa” s.c.
ul. B. Chrobrego 16

BRYNEK

Husqvarna
ul. Tarnogórska 7A

POŁOMIA

Sklep Spożywczy „Mart”
ul. Bytomska 64

WOJSKA

sklep „Groszek”
ul. Powstańców Śląskich 66

BORUSZOWICE

ODiDO
ul. Nowy Świat 2

NOWA WIEŚ TW.

Sklep Spożywczy
ul. Wiejska 61

KOTY

Mini Market „MIX”
ul. Potępska 2

REDAKCJA:

www.twg-kurier.pl
twgkurier@poczta.fm
tel. 786 22 12 65
redaktor naczelny: Piotr Gansiniec

WYDAWCA : GOK Tworóg

DRUK : fotodruk.pl

W niedzielę, 25 stycznia, w całej Polsce odbył się 34. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, a w naszej gminie jego centralnym punktem była sala widowiskowa Gminnego Ośrodka Kultury.

Już od rana miejsce to tętniło życiem, gromadząc mieszkańców w różnym wieku. Wolontariusze z charakterystycznymi skarbonkami prowadzili zbiórkę na terenie gminy oraz w sąsiednich miejscowościach, m.in. w Potępie i Krupskim Młynie, podkreślając zasięg i społeczne znaczenie inicjatywy.

Pierwszym punktem pro-

gramu był tradycyjny bieg terenowy na dystansie 5 kilometrów. W wydarzeniu wzięli udział uczestnicy o różnej kondycji i w różnym wieku, a sportowa rywalizacja miała przede wszystkim charakter integracyjny. Każdy z biegaczy otrzymał pamiątkowy medal i statuetkę, a towarzysząca wydarzeniu atmosfera sprzyjała wspólnemu, aktywnemu spędzaniu czasu.

Po zakończeniu biegu wystąpiła orkiestra dęta z Tworoga, rozpoczynając koncert hymnem WOŚP. Następnie zaprezentowano popularne utwory w staraniu przygotowanych aranżacjach, które spotkały się z entuzjastycznym przyjęciem publiczności. Równolegle prowadzono licyta-

cje przedmiotów przekazanych przez sponsorów – od drobnych wyrobów artystycznych, przez sprzęt użytkowy, po vouchery ufundowane przez lokalnych przedsiębiorców. Uczestnicy mogli również skorzystać z oferty gastronomicznej, obejmującej ciepłe posiłki, słodkości oraz napoje.

Kolejnym punktem programu był występ Bytomskiego Kolektynu Śpiewaczego – chóru łączącego tradycję śląskich zespołów amatorskich z inspiracjami muzyką Europy Środkowo-Wschodniej. Nietypowa stylistyka, precyzja wykonania oraz moc brzmienia spotkały się z żywiołowym aplauzem zgromadzonych. W dalszej części dnia na scenie zaprezentował się bluesowy zespół WMW Band, którego występ przyciągnął liczną publiczność, m.in. ze względu na udział muzyków pochodzących z naszej gminy.

Zwieńczeniem finału było tradycyjne „Światełko do nieba” – pokaz sztucznych ogni, który zgromadził uczestników na zewnątrz i stał się symbolicznym momentem wspólnoty i radości. Jak podkreśliła w rozmowie z redakcją pani Sandra Grzesiek, jedna z organizatorek wydarzenia, przygotowania do finału rozpoczęły się już kilka miesięcy wcześniej i wymagały dużego zaangażowania całego sztabu.

Ostateczny wynik zbiórki okazał się imponujący – w naszej gminie zebrano ponad 86 000 zł, co stanowi wyraz hojności mieszkańców oraz ich aktywnego udziału w inicjatywach charytatywnych. Wydarzenie po raz kolejny potwierdziło, że wspólne działanie może integrować lokalną społeczność i przynosić realne efekty.

Na stronie internetowej oraz profilu Facebook Sztabu WOŚP dostępna jest obszerna relacja fotograficzna z wydarzenia.

30 stycznia w Szkole Podstawowej w Wojsce odbyły się uroczyste obchody Dnia Babci i Dziadka.

Wydarzenie miało wyjątkowo rodzinny i ciepły charakter, a jego atmosfera nawiązywała do klimatu Świąt Bożego Narodzenia sprzed lat, przywołując wspomnienia młodości seniorów oraz wartości szczególnie ważne w tamtych czasach.

Podczas spotkania podkreślano, że dawniej najistotniejsze były dobroć, wzajemny szacunek i miłość w rodzinie, a nie ilość prezentów czy zastawiony stół. Do tych treści nawiązywał przygotowany przez uczniów spektakl, który w poruszający sposób ukazywał znaczenie relacji międzypokoleniowych. Przedstawienie przeplatane było kolędami, pastorałkami oraz piosenkami w wykonaniu wszystkich uczniów szkoły, co spotkało się z bardzo ciepłym przyjęciem zgromadzonych gości.

Uroczystość została przygotowana pod kierunkiem dyrektora szkoły, pani Moniki Ziob. W wydarzeniu uczestniczyli m.in. Zastępca Wójta Gminy Tworóg Łukasz Ziob oraz Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Tworogu Joanna Leksy. Obecni byli również radni oraz sołtysi, którzy wspólnie z babciami i dziadkami obejrzeliby występy uczniów.

Spotkanie przebiegło w serdecznej atmosferze i stało się okazją do wyrażenia wdzięczności seniorom za ich obecność, doświadczenie i rolę w życiu rodzin oraz lokalnej społeczności.

foto: Łukasz Ziob, okładka

Panowie Tworoga: Książę Adolf zu Hohenlohe-Ingelfingen (1826-1873),
część V.1: Przemysł hutniczy księcia, wielki piec w Tworogu.

Huta w Brynicy koło Miasteczka Śląskiego. Podobnie wyglądała huta w Tworogu, z tym, że wieża wyciągowa była „za piecem”.

Jednym z głównych źródeł dochodowych księcia była sprzedaż żelaza wyprodukowanego w hutach znajdujących się w jego dobrach, podzielonych na departamenty: boronowski, koszęciński i tworoski. W każdym z departamentów znajdował się wielki piec, w którym wytapiano żelazo w postaci surowej oraz liczne kuźnie fryszerskie.

Działy też dwie walcownie blach. Każdym departamentem zarządzał urzędnik hutniczy zwany faktorem, podlegający inspektorowi hutniczemu stojącemu na czele urzędu hutniczego, który od ok. 1822 roku mieścił się w Brušku. Huty księcia Hohenlohe z Koszęcina oznaczone były symbolem K.P.H., któremu towarzyszył numer przydzielony z rejencji w Opolu.

W departamencie boronowskim siedziba faktora hutniczego znajdowała się w Chwostku. Tam znajdował się wielki piec oraz jedna fryszerka (oznaczone symbolem K.P.H.VI). W pozostałych miejscowościach tej części majątku księcia działały fryszerki – z pojedynczym ogniem fryszerskim: w Boronowie (symbol K.P.H.I), Hadrze (K.P.H.V) i na przysiółku o nazwie Ky (K.P.H.IV) – z podwójnym ogniem fryszer-

skim (z niem. Doppelfrischfeuer) w miejscowości Niederhoff, czyli w dzisiejszych Dołach (K.P.H.II i III).

Centrum hutniczego departamentu koszęcińskiego stanowiła miejscowość Brusiek, dzieląca się na „Stary” i „Nowy”. W „Starym” Brušku znajdowały się: wielki piec (prawdopodobnie z XVIII wieku bądź początku XIX wieku, na miejscu którego w 1857 roku książę postawił nową hutę wielkopieczową) oraz fryszerka (symbol K.P.H.IX). W „Nowym” Brušku, części miejscowości położonej w kierunku Krywałdu, znajdowała się fryszerka z podwójnym ogniem (K.P.H.X i XI). W skład tego departamentu wchodziły jeszcze huty fryszerskie z podwójnym ogniem w Dru tarni (K.P.H.VII i VIII), Krywałdzie (K.P.H.XII i XIII), Pustej Kuźnicy (K.P.H.XIV i XV) oraz znajdująca się w tej miejscowości walcownia (K.P.H.XVI).

W departamencie tworoskim, który z naszego punktu widzenia jest najbardziej interesujący, w latach 1800–1841 centrum przemysłu hutniczego stanowiły Koty, gdyż w tamtym okresie to w tej miejscowości znajdował się wielki piec zbudowany jeszcze przez hrabiego Philippa Colonę. Odlewy żelaza były transportowane przez wekturantów (właścicieli powozów konnych) do

okolicznych fryszerki i walcowni, celem dalszej obróbki. W departamencie tworoskim fryszerki mieściły się w Potępie i Wesołej, a od 1821 roku również w Tworogu. Po nabyciu tych ziem książę kupił w 1827 roku młyny w Wesołej (od Józefa Krawca za 1500 talarów) i Potępie (od Józefa Bryscha vel. Brysia za 2800 talarów), które przebudował na fryszerkę z podwójnym ogniem (w Wesołej) oraz walcownię (w Potępie).

Podsumowując: oprócz wielkiego pieca w Kotach do 1841 roku w dobrach tworoskich działały następujące huty żelaza: fryszerka w Tworogu (oznaczona symbolem K.P.H.XVIII), dwie fryszerki w Wesołej (jedna z pojedynczym ogniem fryszerskim – K.P.H.XIX, druga z dwoma piecami o numerach XXI i XXII), fryszerka z podwójnym ogniem fryszerskim (K.P.H.XXIII i XXIV) oraz walcownia (K.P.H.XXV) w Potępie.

Pod koniec lat 30. XIX wieku książę Hohenlohe, chcąc zwiększyć ilość wytapianego żelaza, postanowił wybudować nową hutę wielkopieczową, w której nadmuch wytwarzany był za pomocą maszyny parowej. Huta ta została wybudowana w Tworogu w latach 1839–1840, jednak jej lokalizacja nie była od początku przesądzona. Rozważano różne warianty, łącznie z przebudową wielkiego pieca w Kotach.

Na projektanta i budowniczego nowej huty wybrano Alexandra Degnera, mistrza budowlanego z Gliwic. W sierpniu 1838 roku zlecono mu wykonanie ekspertyzy stanu fundamentów, rodzaju podłoża pod starą hutą w Kotach i wokół niej oraz ogólnych oględzin pomieszczeń pod kątem możliwości jej przebudowy. Za pomocą dwóch górników wykonano 4 odwierty podłoża wokół huty.

W miejscu jednego z nich głębokość złoża szlaki pozostałej w glebie z czasów działalności w tym miejscu w latach ok. 1530–1799 huty dymarskiej sięgała nawet 11 stóp pruskich, czyli ok. 3,5 m. Wnioski, jakie wyciągnął Degner z przeprowadzonej ekspertyzy, były następujące: stan podłoża i fundamentów huty był na tyle stabilny, że można by w niej umieścić maszynę parową. Należałoby jednak przebudować pomieszczenia huty, a to wymagałoby przerwania procesu wytopienia surówki (wygaszenia pieca). Przebudowa trwałaby około rok, więc w tym czasie piec stałby bezczynnie. Na potrzeby przeróbki okolicznych zakładów hutniczych (fryszerek i walcowni) trzeba by oprócz wytapianego surowego żelaza w Brušku i Chwostku dokupić brakującą część pochodzącą z Kotów. Ta wynosiłaby ok. 15 000 cetnarów, co przy cenie wynoszącej 10 srebrnych groszy za 1 cetnar spowodowałoby koszt w wysokości 5 000 talarów.

Degner zaproponował więc wybudowanie nowej huty w innym miejscu. Do ukończenia budowy i oddania jej do eksploatacji można było kontynuować wytapianie żelaza w starej hucie w Kotach. W ten sposób przeszłoby się płynnie, bez przerw w dostawie żelaza na nowy, bardziej efektywny proces wytapiania. Najwyraźniej opinia Degnera przypadła księciu z Koszęcina do gustu, sko-

ro zlecił on swoim urzędnikom wdrożenie planu budowy nowej huty w życie.

W tym celu wysłał najpierw inspektora hutniczego Kowollika na oględziny terenu do Kotów i Tworoga. Kowollik zaproponował kilka możliwych miejsc do zbudowania nowej huty. Wśród nich znalazły się na przykład: miejsce nad stawem w Kotach, w części zwanej „Piosek” przy „małej śluzie”, teren przy drodze z Bruška do Tworoga, po prawej stronie mostu nad rzeką Graniczną (w dolinie za współczesną kamienicą p. Gawlik) czy też teren pomiędzy Tworogiem a Kotami, przed „Zielonym Młynem”, gdzie była mała dolina, a za nią dość spore wzniesienie. Szukano bowiem takiego ukształtowania terenu, aby nie trzeba było wznosić wysokiej wieży wyciągowej.

Ostatecznie na budowę nowego wielkiego pieca wybrano teren położony po południowo-zachodniej stronie stawu hutniczego w Tworogu (budynek za współczesnym ośrodkiem zdrowia).

Sprawa budowy nowej huty, w którą zostali zaangażowani urzędnicy księcia, była dla nich czymś nowym, więc sięgnęli po pomoc doświadczonych królewskich urzędników hutniczych. Kwestią mającą szczególne znaczenie była kwestia wybrania odpowiedniej maszyny parowej. To jej moc i wymiary determinowały odpowiednie zaprojektowanie oraz zbudowanie budynków hutniczych, a przede wszystkim budynku maszynowni. Zwrócono się więc do królewsko-hutniczego mistrza budowlanego Adolfa Breslau z Królewskiej Huty, aby ten prowadził i nadzorował proces budowy oraz uruchomienia huty w Tworogu.

Z powodu jego nagłej choroby kwestie związane z maszynownią oraz z układem

nadmuchowym, składającym się z maszyny parowej, kotłów i rurociągów, powierzono królewskiemu mistrzowi maszyn z Królewskiej Huty – Heinrichowi Carliczkowi. Rolę doradcy w trakcie budowy i uruchomienia huty przejął mistrz górniczy z Tarnowskich Gór – Friedrich von Pannewitz.

Większość decyzji odnośnie wyboru tych osób i ustaleń dotyczących wyboru maszyny parowej zapadło w okresie Bożego Narodzenia 1838 roku, tj. w dniach 20–31 grudnia. W tym samym czasie przybył na Śląsk W. Herrenkohl, jeden z właścicieli fabryki maszyn parowych z Aachen „Fr. Emundts, Cölln & Herrenkohl”. W dniu 25 grudnia spotkał się z księciem Adolfem i/lub jego urzędnikami. Świadczą o tym dokumenty datowane właśnie na ten dzień, a spisane w Koszęcinie, w których to Herrenkohl przedstawił wstępną ofertę na zbudowanie maszyny parowej dla „Jego Książęcej Mości, księcia Hohenlohe”.

Drugą fabryką, której wybór rozważał Carliczek, była fabryka „Haniel & Huysen” w Sterkrade koło Essen (dzisiaj dzielnica Oberhausen). Ostatecznie wybrano jednak ofertę fabryki z Aachen (więcej o tej maszynie w następnym numerze).

Heinrich Carliczek, królewski mistrz maszyn w Królewskiej Hucie.

Wielki piec wraz z innymi budynkami hutniczymi zbudowano w latach 1839–1840. Do budowy (kopania ław pod fundamenty) przystąpiono późną wiosną 1839 roku. Kamień węgielny położono w dniu 8 lipca. Fundamenty budynków huty wykonano z kamieni wapiennych dowiezionych z Koszęcina, Bruśka i Kotów (z zasobów zgromadzonych pod tamtejszymi wielkimi piecami) oraz z Wielowsi. Były gotowe pod koniec sierpnia (oprócz fundamentów maszynowni, które zostały wykonane we wrześniu 1839 roku).

Mury poszczególnych budynków huty wykonane zostały z cegły wypalanej w utworzonej specjalnie do tego celu cegielni w Tworogu. Cegły wykonywane były przez mistrza strycharskiego Johanna Ertela z Koszęcina oraz jego pracowników. Roboty budowlane w 1839 roku zostały zakończone prawdopodobnie w listopadzie. Piec i wieża wyciągowa sięgały wtedy na wysokość ok. 6,5 m. Ściany budynków hutniczych sięgały wysokości dachu, którego jednak nie udało się wykonać przed nadejściem zimy.

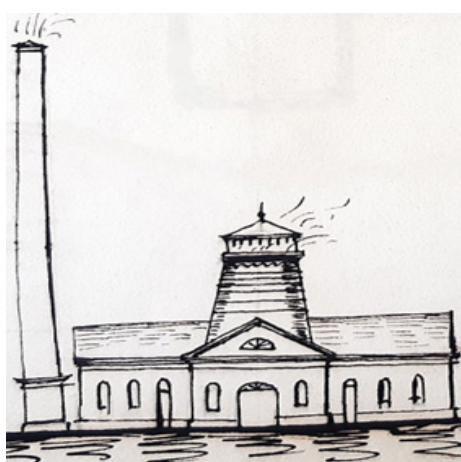
Całą resztę robót budowlanych wykonano w 1840 roku. Główne budynki huty wraz z wielkim piecem wybudowano na planie krzyża, przy czym wielki piec znajdował się w środku zabudowań. Według planu sytuacyjnego wykonanego przez książecego konduktora (mierniczego) Antona Fleischmanna w sierpniu 1839 roku oraz szkiców wykonanych przez budowniczego Degnera, układ pozostałych budynków był następujący:

- od wschodu (czyli od strony stawu hutniczego) znajdowała się odlewnia, która miała wymiary: długość 48 stóp (15 m), szerokość 45 stóp (14 m) lub długość 38 (ok. 12 m), szerokość 36 stóp (ok. 11,3 m), wysokość 15 stóp

(ok. 4,7 m) – inne wymiary podane zostały przez Degnera na szkicu huty, a inne na dokumencie zapotrzebowania na drewno budowlane;

- od południa, tj. od strony dzisiejszej stacji paliw, znajdował się budynek maszynowni-kotłowni oraz komin;
- od zachodu, tj. od strony dzisiejszej drogi krajowej nr 11, znajdowała się wieża wyciągowa wsadu piecowego;
- od północy znajdował się budynek bliżej nieokreślony (podpis nieczytelny) – być może był to budynek nazywany formownią („Foermerei”) bądź budynek zaopatrzenia.

Oprócz tych budynków zbudowano jeszcze magazyny na węgiel drzewny, węgiel kamienny (potrzebny do opalania kotłów parowych) i rudy żelaza. Istniał również tzw. „Moellershaus”, w którym dokonywano rozdrabniania kamienia wapiennego dodawanego do wsadu piecowego oraz napełniania koszyków bądź tacek wsadem piecowym, który ładowano w odpowiednich proporcjach. W wieży wyciągowej znajdowała się winda towarowa, która do 1863 roku była obsługiwana przez pracowników ręcznie. Windą wciągano kosze ze wsadem na szczyt wieży, a znajdujący się tam robotnicy wsypywali

Huta wielkopieczowa w Tworogu według szkicu A. Degnera.
Źródło: AP w Katowicach.

wsad do wagoników i, pchając je po pomoście łączącym wieżę ze szczytem pieca, napełniali ich zawartością gardziel pieca.

Plan sytuacyjny części Tworoga, w której wybudowano hutę wielkopieczową (sierpień 1839). Widoczna huta zbudowana na planie krzyża. Źródło: AP w Katowicach

Najważniejszym budynkiem huty był bez wątpienia wielki piec. To w nim dokonywano wytopu żelaza. Piec taki składał się z części właściwej, tj. z formy pieca, oraz z części zewnętrznej, tzw. płaszcz. Forma tworoskiego wielkiego pieca wypełniana była gliną ognioodporną sprowadzaną z małopolskiego Mirowa. Wymiary części właściwej były następujące: średnica w gardzieli (na samej górze formy pieca, czyli na „wsadzie”) – 4 stopy (1,25 m), wysokość 40 stóp (ok. 12,5 m), średnica w najszerszym miejscu pieca, tj. pomiędzy przestronem a spadem: 8 stóp (ok. 2,5 m), średnica w garze u góry 30 cali, tj. ok. 0,8 m, i 20 cali, tj. ok. 0,5 m z dołu (przy spuście). Na samej górze pieca wybudowano jeszcze mur przeciwwietrzny o wysokości 3,5 m, więc cała bryła pieca miała ok. 16 m wysokości.

Jako paliwo w procesie wytopu żelaza w tworoskim wielkim piecu do 1863 roku wykorzystywano węgiel drzewny, który

wypalany był przez węglarzy w okolicznych lasach.

Węgiel dostarczany był do huty przez tzw. „Kohlenführerów” lub „Kohlenvekturantów” na ich zaprzęgach konnych. Rudę żelaza sprowadzano z Nakła Śląskiego, Tarnowskich Gór i Zump. W Tworogu stosowano głównie rudę z Nakła i Tarnowskich Gór, mieszając je w proporcjach: 2/3 z Nakła i 1/3 z Tarnowskich Gór. Kamień wapienny zwożony był z Wielowosi. Przewoźników wsadu piecowego wybierano na drodze submisji (przetargu).

C.D.N.

Tekst: Michał Dramski

Źródła bibliograficzne:

- *R. von Carnall „Zeitschrift für das Berg-, Hütten- und Salinenwesen in dem Preussischen Staate”, Zweiter Band, Berlin 1855.*
- *L. Wachler „Die Eisen-Erzeugung Oberschlesiens”, Oppeln 1847.*
- *O. Junghann „Gründung und Weiterentwicklung der Königshütte 1802–1902”.*
- *Czasopismo „Stahl und Eisen”, nr 38 z 21.09.1911.*

Źródła archiwalne – Archiwum Państwowe w Katowicach, zespół 12/384/0:

- *sygn. 8347 „Acta der Fürst. Privat Kanzlei betr. Den Hochofen Bau zu Tworog”*
- *sygn. 8114 „Acta der Fürst. Privat Kanzlei Koschentin betr. Den Betrieb des Tworoger Hochofens mit Koks”*
- *sygn. 1154 „Acta der Fürst. General Direktion Koschentin betreffend Grundbuchsachen der Fideikommissherrschaft Tworog.”*

W piątkowy wieczór, 16 stycznia, mieszkańcy naszej gminy mieli okazję uczestniczyć w niezwykłym wydarzeniu kulturalnym.

Na scenie klubu Senior+ w Nowej Wsi zaprezentował się Teatr Korek z Tarnowskich Gór, grupa o bogatej, wieloletniej tradycji, której początki sięgają działalności rodziców-amatorów, tworzących przedstawienia dla swoich przedszkolnych dzieci. Choć początkowo tworzony dla najmłodszych, teatr nie tylko przetrwał próbę czasu, ale rozwinął się w zespół o dojrzałym warsztacie artystycznym i wyrafinowanym poczuciu humoru.

Tym razem publiczność mogła obejrzeć sztukę „Morderstwo Pana Marshalla”, inspirowaną powieścią Aleksandra Dumasa. Reżyserem spektaklu była Pani Bożena Leksy, której umiejętność operowania przestrzenią sceniczną i prowadzenia widowiska na ograniczonej powierzchni sceny zasługuje na szczególne uznanie. Choć zespół określany jest mianem Teatru Amatorskiego, w kontekście jakości występu słowo „amator” należy raczej rozumieć jako „konneser” czy „znawca” sztuki teatralnej. Zaprezentowany spektakl był w pełni profesjonalnym widowiskiem, którego dynamika i przewrotność przywołały na myśl zarówno komedie Raya Cooneya – takie jak „Mayday” czy „Okno na parlament” – jak i awangardowe, absurdujące utwory Bogusława Szaefera.

Wyraziste, skrupulatnie zarysowane postacie aktorskie z powodzeniem wprowadzały widzów w zawiłą intrygę. Klasyczna logika kryminału została celowo odwrócona: winny, choć początkowo wydający się podejrzany, okazywał się sympatycznym bohaterem, podczas gdy porządny i pryncypialny kierowca

ujawniał swoje mroczne oblicze.

Szczególne słowa uznania należą się pani Katarzynie Bryk, która w mistrzowski sposób wcieliła się w postać Louise Fournier – sprytniej i bezczelniej służącej w posiadłości Danielle Rohe, kolekcjonerki dzieł sztuki i właścicielki domu aukcyjnego. Od pierwszych chwil spektaklu aktorka zdobyła sympatię publiczności. Jej lekki, niewymuszony sposób poruszania się po scenie oraz poczucie humoru generowały nieustanne salwy śmiechu. Louise z gracją wpadała w kolejne tarapaty, a z jeszcze większą zręcznością potrafiła się z nich wyplątać, co nadało przedstawieniu wyjątkowej lekkości i wdzięku.

Pozostałe postacie uzupełniały fabułę, nadając jej pełnię dramaturgiczną i komiczną. Spontaniczne reakcje widzów, pełne komentarze i oklaski potwierdzały, że publiczność w pełni zaangażowała się w przewrotną intrygę przedstawienia. Każdy zwrot akcji spotykał się z entuzjastycznym odbiorem, co świadczy o kunszcie aktorów i ich zdolności do budowania napięcia i humoru jednocześnie.

Zespół Teatru Korek to grupa sympatycznych i pełnych pasji twórców, których profesjonalizm, zaangażowanie i nieprzeciętne poczucie humoru gwarantują uczestnikom spektaklu niezapomniane wrażenia.

Nie sposób pominąć wkładu organizatorów wydarzenia, w szczególności pani Natalii Frączek, która wraz z zespołem zadbała o sprawną realizację spektaklu oraz komfort widzów. Dzięki ich pracy wieczór ten stał się wyjątkową okazją do obcowania z kulturą teatralną najwyższej jakości, a także do wspólnego, radosnego spędzenia czasu w gronie mieszkańców naszej gminy.

Galeria foto - okładka, str 12.

W piątek, 23-go stycznia w Szkole Podstawowej w Borszowicach mogliśmy zanurzyć się w świątecznych klimatach na koncercie kolęd przygotowanym przez uczniów szkoły.

Całość zorganizowała kadra Szkoły przy wsparciu miejscowej Orkiestry Dętej OSP Borszowice i Hanusek. Prowadzenie uroczystości przejęli uczniowie szkoły, a w programie zobaczyliśmy solowe popisy muzykujących uczniów, wykonanie okolicznościowych utworów przez Orkiestrę Dętą, krótką scenkę inspirowaną duchem Świąt no i wspólne wykonania znanych kolęd.

Emocje były zarówno po stronie wykonawców jak też ich rodzin, zgromadzonych na widowni. Tym bardziej, że młodzież nie zapomniała o Dniu Dziadka i Babcia, znalazły się więc życzenia i dedykowany seniorom utwór muzyczny, przy którym w niejednym oku zakręciła się łza.

W solowych, instrumentalnych wykonaniach usłyszeliśmy: na akordeonie – Tymoteusza Ziob, na keyboardzie – Marcelinę Miś i na puzonie – Antoniego Pryk.

W solowych, aranżacjach usłyszeliśmy Antoninę Ciba i Piotra Mrozek.

Na zakończenie pani Dyrektor Anna Rogala-Goj, podziękowała wszystkim za zaangażowanie w przygotowaniu koncertu i zaprosiła na słodki poczęstunek przygotowany przez organizatorów.

foto: okładka

W piątek, 16 stycznia 2026 roku, w „Willi Hanusek” odbyło się wyjątkowe spotkanie seniorów, wpisujące się w coroczną tradycję organizowaną przez Radę Sołecką. To wydarzenie, praktykowane z oddaniem od ponad dwudziestu lat, zgromadziło licznych mieszkańców, którzy wspólnie celebrowali ten szczególny czas, pełen refleksji, serdeczności i wzajemnej bliskości.

Sołtys Marian Łuczak powitał uczestników oraz zaproszonych gości: proboszcza parafii, ks. Konrada Lempę, wójta Eugeniusza Gwoździa oraz jego zastępcę Łukasza Zioba. Po krótkiej modlitwie nadszedł moment, który wzruszył wszystkich zgromadzonych – wspólne łamanie się opłatkiem. Ten gest, pełen symboliki, wywołał wzruszenie, łzy w oczach i liczne serdeczne uściski, a ciepłe słowa wymieniane między uczestnikami stały się centralnym punktem uroczystości.

Spotkanie zyskało dodatkowy akcent, gdy złożono życzenia i wręczono drobny prezent ks. Konradowi, który zaledwie dwa dni wcześniej obchodził urodziny. W dalszej części wieczoru seniorzy prowadzili spokojne rozmowy, delektując się przygotowanymi potrawami, w atmosferze wzajemnej życzliwości i zrozumienia.

Uroczystość przypominała, jak istotną wartością jest lokalna wspólnota – obecność drugiego człowieka, rozmowa, uśmiech i dzielenie się wspólnym czasem. To wydarzenie było nie tylko okazją do świętowania, lecz także momentem refleksji

nad tym, co buduje więzi społeczne i międzypokoleniowe.

Organizacja całego spotkania leżała w gestii Rady Sołeckiej. W imieniu wszystkich uczestników – seniorów – składamy serdeczne podziękowania za zaangażowanie, dzięki któremu mogliśmy wspólnie spędzić te wyjątkowe chwile.

6 stycznia, w kościele parafialnym pw. św. Antoniego, mieszkańcy mieli okazję uczestniczyć w wyjątkowym koncercie kolęd, przygotowanym i wykonanym przez naszą lokalną Orkiestrę Dętą. Wydarzenie to, odbywające się w pełnym świątecznym klimacie, przyciągnęło liczną publiczność, która reagowała żywo na prezentowane utwory, podkreślając tym samym wysoki poziom artystyczny występów.

W programie znalazły się zarówno tradycyjne, polskie kolędy, jak i znane na całym świecie klasyki, w tym m.in. „White Christmas”. Szczególne uznanie słuchaczy zdobyło efektowne i dynamiczne wykonanie „Carol of the Bells”, po którym oklaski nie cichły przez dłuższą chwilę.

Koncert stanowił doskonałą okazję do wspólnego przeżywania atmosfery świąt Bożego Narodzenia, nawet po ich formalnym zakończeniu.

Zachęcamy do śledzenia kolejnych występów Orkiestry Dętej, które – dzięki kreatywnym aranżacjom i pomysłowemu repertuarowi – stanowią nie tylko muzyczną ucztę, ale również ważny element życia kulturalnego naszej społeczności. Próbek muzycznych można wysłuchać na oficjalnej stronie orkiestry na Facebooku.

11 stycznia 2026 roku Gminny Ośrodek Kultury w Tworogu ponownie wypełnił się świąteczną atmosferą. Choć Boże Narodzenie było już za nami, zimowa aura i muzyka w sali koncertowej przywołały klimat świąt.

Pierwsza część koncertu należała do przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych z Tworoga, Boruszowic i Wojski, którzy zaprezentowali aranżacje kolęd i utworów świątecznych. Występy młodych wykonawców spotkały się z ciepłym przyjęciem publiczności, a świąteczny wystrój sali oraz słodkości przygotowane przez „Domowe wypieki Emi, Natki i Matki” wprowadziły wyjątkowo rodzinny klimat.

Druga część wieczoru była popisem kapeli góralskiej Tomka Habdasa. Energetyczne kolędy i opowieści zespołu porwały publiczność do wspólnej zabawy – nie zabrakło gry na trombie czy tanecznych kręgów przy donośnym „hej!”. Występ zespołu łączył w sobie wysoką kulturę muzyczną z interaktywnym kontaktem z widzami, a finałowa zabawa na parkiecie wywołała wiele uśmiechów i braw.

Dzięki pomysłowości i zaangażowaniu pracowników naszego GOK-u, wydarzenie stało się okazją do wspólnego, radosnego spędzenia styczniowego wieczoru i pozostawiło w pamięci uczestników niezapomniane wspomnienia.

W uroczystość Objawienia Pańskiego, 6 stycznia, Szkolny Klub Wolontariatu działający przy Szkole Podstawowej w Boruszowicach po raz kolejny wyruszył z kolędą, odwiedzając mieszkańców gminy.

Uczniowie śpiewali kolędy, składali noworoczne życzenia i zbierali datki na rzecz dzieci w potrzebie w Afryce, w szczególności w Etiopii.

Dzięki hojności i życzliwości mieszkańców udało się zebrać 1750 zł, które w całości zostanie przekazane na wyznaczony cel. pani Kornelia Sobel, opiekunka Klubu, podkreśla, że takie inicjatywy uczą młodych ludzi empatii, odpowiedzialności i wrażliwości na potrzeby innych.

W imieniu wolontariuszy i opiekunów pragniemy serdecznie podziękować wszystkim darczyńcom za otwarte serca i wsparcie tej szlachetnej akcji. Dzięki Państwa hojności i dobrej woli dzieci uczą się, że wspólne działanie naprawdę może zmieniać świat na lepsze.

22 stycznia 2026 r. w siedzibie Klubu Senior+ w Nowej Wsi Tworoskiej rozbrzmiały piękne polskie kolędy i pastorałki. Gościliśmy chór „Kolejarz” z Tarnowskich Gór, zaproszony przez państwa Brygidę i Henryka Rekus.

Chór „Kolejarz” powstał w 1986 r. pod patronatem PKP, a od 2004 r. dyryguje nim Izabela Lysik-Róžańska. Zespół wykonuje utwory klasyczne, ludo-

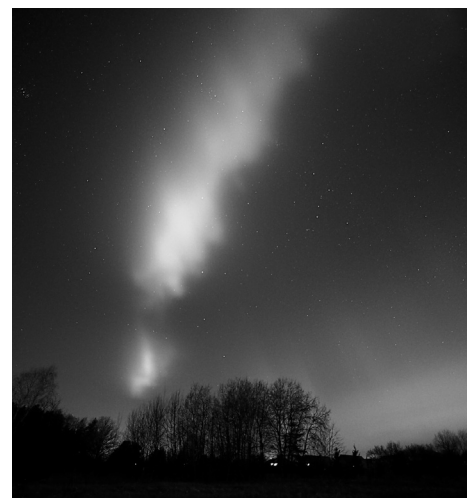
we, rozrywkowe, śpiewając w językach polskim, francuskim, rosyjskim, włoskim, łacińskim i ukraińskim. W repertuarze znajdują się dzieła Mozarta, Beethovena, Haendla, Vivaldiego, Schuberta, Chopina i Moniuszki.

Koncert rozpoczęło odczytanie wiersza „Wigilia” ks. J. Twardowskiego przez Barbarę Milarską, wprowadzając słuchaczy w świąteczny nastrój. Następnie zabrzmiały m.in. „Jezus narodzony”, „Z narodzenia Pana” i „Noel”. Publiczność chętnie włączała się do wspólnego śpiewu, zachęcana przez dyrygent Izabelę Lysik-Róžańską.

Był to wyjątkowo wzruszający wieczór, pełen świątecznej atmosfery.

19 stycznia, w godzinach wieczornych, nad naszą gminą mogliśmy podziwiać niezwykle rzadkie zjawisko – zorzę polarną.

Prezentujemy zdjęcia autorstwa pani Anny Kaszuba, wykonane w Nowej Wsi na ulicy Wiejskiej (widoczne budynki to okolice sklepu). Polecamy przejrzeć te zdjęcia na naszej stronie WWW. Tam można docenić bogatą kolorystykę tego zjawiska.

Serdecznie dziękujemy za nadesłane fotografie.

WYDARZENIA

W sobotę, 17 stycznia, sala Gminnego Ośrodka Kultury wypełniła się śmiechem, muzyką i barwnymi strojami. Wszystko za sprawą corocznego Babskiego Combru - wydarzenia, które na stałe wpisało się w kalendarz lokalnych imprez i cieszy się nieślabnącą popularnością wśród mieszkanki naszej gminy.

Muzyczną oprawę wieczoru zapewnił DJ Ricardo, który zadbał o taneczny repertuar i świetne tempo zabawy. Parkiet przez wiele godzin pozostawał pełen, a energia uczestniczek nie słabła nawet na chwilę. O kulinarne doznania zadbała firma Willa Hanusek, serwując smaczne i starannie przygotowane potrawy, które były doskonałym uzupełnieniem wieczoru spędzonego w karnawałowym nastroju.

Panie - jak co roku - nie zawiodły również pod względem stylizacji. Fantazyjne, często humorystyczne stroje podkreślały

swobodny charakter wydarzenia i dodawały mu wyjątkowego kolorytu. Nie zabrakło także okazji do wykonania pamiątkowych zdjęć i efektownych selfie, które z pewnością na długo przypomną o tym wieczorze.

W organizację wydarzenia aktywnie włączyły się pracownicy GOK-u, które z dużym dystansem i poczuciem humoru podeszły do swoich ról, występując w strojach pielęgniarek. Ich zaangażowanie i obecność spotkały się z dużą sympatią uczestniczek.

Wiele wskazuje na to, że radosna atmosfera Babskiego Combru oraz uśmiechy na twarzach pań pozostaną z nimi jeszcze przez długi czas, potwierdzając, że takie spotkania są nie tylko doskonałą formą rozrywki, ale również ważnym elementem lokalnej integracji.

foto: okładka

19 stycznia 2026r. w szkole Podstawowej Wojska odbyło się wręczenie nagród w postaci słodkich upominków dla wszystkich uczniów, którzy zaangażowali się w zbiórkę żółędzi.

Odbyło się spotkanie z przedstawicielem Koła Łowieckiego „Młody Leśnik” z Brynka. Pan Jan wręczył nagrody oraz słodkie upominki. Podczas pogadanki przedstawił znaczenie lasów dla życia zwierząt i ludzi. Pani

Dyrektor wręczyła panu Wolnikowi podziękowanie. Wszyscy byli zadowoleni i chętni do udziału w akcji w przyszłym roku.

W ostatnią niedzielę stycznia w Województwie Śląskim obchodzony jest Dzień Pamięci o Tragedii Górnośląskiej 1945 roku. Z tej okazji przedstawiciele Urzędu Gminy, na czele z Wójtem, wraz z zaproszonymi gośćmi uczcili pamięć mieszkańców Śląska, którzy padli ofiarą powojennych represji i zbrodni wojennych.

Podczas uroczystości złożono kwiaty oraz zapalono znicze przy pomniku w Tworogu, oddając hołd wszystkim, którzy doświadczyli tragicznych wydarzeń tamtego okresu. Był to moment zadumy i refleksji nad trudną historią regionu oraz losem jego mieszkańców.

NAGROBKI

Herman Mazur

ul. Wiejska 24
42-690 Nowa Wieś Tw.

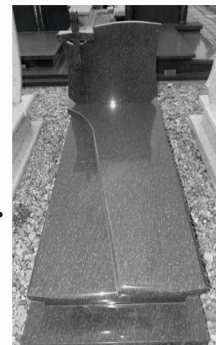
tel. (32) 284-66-71

nagrobkimazur@gmail.com

www.nagrobkimazur.ugu.pl

Oferujemy:

- * nagrobki granitowe od 3900 zł
- * akcesoria nagrobkowe
- * liternictwo - kute, piaskowane
- * stopnie schodów, parapety i blaty
- * granitowe stoły ogrodowe

Gmina Tworóg otrzymała dofinansowanie na realizację przedsięwzięcia pn. „Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej podciśnieniowej wraz z monitoringiem na terenie Gminy Tworóg w Boruszowicach”.

Projekt realizowany będzie w ramach Krajowego Planu Odbudowy, z Programu odbudowy i zwiększania odporności sektora rolno-spożywczego oraz obszarów wiejskich, w ramach inwestycji B3.1.1 – Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową.

Celem zadania jest dalsza poprawa infrastruktury kanalizacyjnej oraz zwiększenie niezawodności systemu poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań monitorujących.

Realizacja inwestycji przyczyni się do podniesienia standardu życia mieszkańców oraz poprawy stanu środowiska naturalnego.

Kwota otrzymanego dofinansowania wynosi 1 552 197,10 zł, natomiast szacowany całkowity koszt realizacji zadania to 1 952 252,43 zł.

Gmina Tworóg uzyskała również dofinansowanie na realizację zadania pn. „Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii”, obejmującego montaż instalacji OZE w Szkole Podstawowej w Boruszowicach.

Projekt realizowany będzie w ramach Funduszy Europejskich dla Śląskiego 2021–2027, ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, w Priorytecie FESL.10.00 – Fundusze Europejskie na transformację.

W ramach inwestycji planowany jest montaż nowego źródła ciepła w postaci kotła pelletowego, a także instalacji fotowoltaicznej o mocy minimum 18,92 kW. Przedsięwzięcie pozwoli na ograniczenie kosztów eksploatacyjnych obiektu, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach publicznych.

Kwota otrzymanego dofinansowania wynosi 373 881,80 zł, a szacowany całkowity koszt realizacji zadania to 439 860,95 zł.

Naturalmedcentrum rehabilitacji i odnowy biologicznej
Marek Żurek*Profesjonalizm z natury*

Marzysz o gładkiej, jędrnej skórze i smukłej sylwetce?

U nas jest to możliwe! Przyjdź i przekonaj się, jakie działanie mają PAKIETY WIOSENNE

- ✓ 10× endermologia klasyczna + 10× lipolaser za jedyne **1800 zł (2200 zł)**
- ✓ 8× endermologia klasyczna + 6× lipolaser za jedyne **1400 zł**
- ✓ 5× masaż Kobido/Hadado za jedyne **1000 zł (1250 zł)**
- ✓ do każdego pakietu z endermologią otrzymasz **ubranie do zabiegu GRATIS!**

Zadzwoń i dowiedz się więcej

Ilość miejsc jest ograniczona, a oferta obowiązuje tylko do 31 maja 2025 roku.

ul. Starotarnowicka 76B
42-680 Tarnowskie Góry (Opatowice)

T: +48 661 433 742 (recepcja)
T: +48 601 480 751

www.naturalmedtg.pl

GALERIA

Teatr Korek - str. 7

Dzień Babci i Dziadka - Wojska, str. 3

Kolędowanie Boruszowice - str. 8

Babski Comber - str. 10